

ชื่อเรื่อง : การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผู้วิจัย : พรพิมล ภูคินทราย **ปริญญา :** ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช **อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก**
ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง **อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม**

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และ 3) เพื่อศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน การสัมภาษณ์และการตอบแบบสอบถาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 30 คน และนักเรียนจำนวน 90 คน จากโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทั้งหมด 12 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการสอน แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสอบถามสำหรับครู และแบบสอบถามสำหรับนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ความน่าจะเป็นและร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พบว่า มีความหลากหลายของปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์ โดยปรากฏการณ์ที่มีความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงสุดในแต่ละด้านตามการรับรู้ของครู ได้แก่ การทบทวนความรู้เดิม การให้ทำการบ้านและนัดหมายส่งงานพร้อม

กัน การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย การเข้าสอนตรงเวลา และการใช้คำพูดที่มีหางเสียงครับ/ค่ะ

2. พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ตรงตามความคาดหวังของครู โดยความคาดหวังของครูที่มีร้อยละของการจัดอันดับสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การแจ้งวัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง การให้นักเรียนทำการบ้านเพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ การตกแต่งห้องสวยงามเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี และการยกนิ้วโป้งเพื่อเป็นการให้กำลังใจกับนักเรียน

3. พบว่า หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้งด้านบวก คือ สิ่งที่นักเรียนรับรู้ตรงกับ ความคาดหวังของครูผู้สอนและส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น การทำงานมีระเบียบแบบแผนใน การปฏิบัติงานเป็นการรับรู้จากการบอกขั้นตอนกิจกรรม การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เป็น การรับรู้จากการให้การบ้าน นักเรียนเกิดความใฝ่รู้เป็นการรับรู้จากการใช้สื่อออนไลน์ การเข้า เรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง และเกิดเจตคติที่ดีต่อครูเป็น การรับรู้จากการพูดชมเชยของครู และด้านลบ คือ สิ่งที่นักเรียนรับรู้ไม่ตรงกับความคาดหวัง ของครูผู้สอนและไม่ส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น การเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อครูเป็นการรับรู้จากการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนเป็นการรับรู้ จากการจัดลำดับคะแนน รู้สึกกรงสาขตาจากการจัดบอร์ด/ป้ายในห้องเรียน เกิดความรู้สึก ไม่เท่าเทียมจากการที่ครูเลือกปฏิบัติรับรู้จากการให้ความสนใจและพูดทักทายนักเรียนบางคน และการเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อครูเป็นการรับรู้จากการใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดังของครู

TITLE : A Study on Hidden Curriculum Phenomena in the Context of Learning Management of a Thai Learning Content Cluster

AUTHOR : Pornpimol Phudinsai   **DEGREE** : M.Ed. (Education and Instruction)

ADVISORS: Asst.Prof.Dr. Prasopsuk Rittidet   Major Advisor
Asst.Prof.Dr. Poosit Boontongtherng   Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2016

ABSTRACT

This research aimed to 1) study phenomena and a probability of phenomena occurrences in the context of learning management of a Thai learning content cluster, 2) study teacher expectation and students perceptions according to the teacher expectation form the phenomena in the context of learning management of a Thai learning content cluster, and 3) study a hidden curriculum occurred form the phenomena in the context of learning management of a Thai learning content cluster. Data collection was used a lesson plan analysis, a teaching observation, an interview and questionnaire responses. The informants included 30 teachers and 90 students form 12 teacher profession development network schools at the Rajabhat Maha Sarakham University, obtained using the purposive sampling technique, Research instrument included a lesson plan analysis form, a teaching observation form, a teacher interview form, a student interview form, a teacher questionnaire, and student questionnaire. The collected data were analyzed using a frequency, a probability and a percentage.

The major findings found were as follows :

1. There were as area of a phenomenal diversity in the context of learning management of a Thai learning content : instructional activities ; measurement and evaluation ; environment, media and resources for learning ; performance pattern ; and symbolic language. The phenomena and the highest probability of phenomena occurrences in each area as perceived by the teachers were ; knowledge review, homework assignment and work

submission date, organized materials and equipment keeping, polite dressing on-time teaching, usage of “yes” in speaking.

2. A majority of the students showed perceptions relevant to the teacher expectation. The highest percentage of teacher expectations in each area included : learning objective instruction, homework assignment for knowledge review, beautiful classroom decoration for happy learning, polite dressing for a good model, and a thumb raising for giving cheerfulness to the student.

3. Hidden curricula consisted of a positive hidden curriculum and a negative hidden curriculum. For a positive hidden curriculum-what the student perceived results in a good performance these were : working based on an accepted operation pattern perceived form activity stages instruction, usage of free time profitable perceived form using on-line media, on-time learning perceive from name checking before teaching, positive attitudes towards the teacher perceived form the teacher using praises. And for a negative hidden curriculum-what the student perceived does not result in a good performance, these were : negative attitudes towards the teaches perceived form provision of an opportunity for self constructing knowledge, negative attitudes towards learning perceived form score ranking, disorganized and untidy classroom due to arrangement of classroom board and signboards, feeling of inequality due to selected actions of the teacher perceived form giving attention and speaking to some students, and negative attitudes towards the teacher perceived form using strong and loud speaking of the teacher.